

Тимошик Наталія
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Страховий ринок України сьогодні розвивається в умовах підвищеної економічної турбулентності, що супроводжується воєнними викликами, інфляційним тиском, нестабільністю валютного ринку та скороченням платоспроможного попиту населення. У такій ситуації особливого значення набуває фінансова стійкість страхових компаній, адже їхня надійна діяльність сприяє забезпеченню безперервності страхового захисту та підтриманню стабільності фінансової системи країни.

Під фінансовою стійкістю страховика слід розуміти його спроможність стабільно здійснювати страхові виплати та виконувати взяті зобов'язання навіть за несприятливих економічних умов. Вона характеризується рівнем фінансової надійності компанії, здатністю підтримувати необхідний запас платоспроможності й оперативно реагувати на можливі ризики. Ключовий вплив на забезпечення фінансової стійкості мають обсяг власного капіталу, структура страхового портфеля, якість та ліквідність активів, достатність сформованих резервів, а також ефективність системи управління ризиками.

Незважаючи на складну економічну ситуацію, страховий сектор України у 2025 році зберіг тенденцію до зростання. Відповідно до даних Національний банк України, обсяг валових страхових премій перевищив 72 млрд грн, що на 35,7 % більше порівняно з попереднім роком. Одночасно сума страхових виплат досягла 26,7 млрд грн, а чистий прибуток страховиків становив близько 6,8 млрд грн.

Провідне місце на вітчизняному страховому ринку займає ризикове страхування, частка якого перевищує 91 % загального обсягу страхових премій. Основне зростання забезпечили такі види страхування, як ОСЦПВ, КАСКО, добровільне медичне страхування та страхування воєнних ризиків. Зокрема, у структурі страхових надходжень частка ОСЦПВ становила майже третину ринку, тоді як КАСКО перевищило 22 %.

Разом із тим нестабільність економічного середовища створює додаткові виклики для діяльності страхових компаній. Підвищення рівня інфляції спричиняє збільшення витрат на страхові відшкодування, особливо у сегментах автострахування та медичного страхування. Крім цього, коливання на фінансових ринках ускладнюють ефективне інвестування активів страховиків. За оцінками НБУ, значна частина активів страхових компаній зосереджена у банківських депозитах та державних цінних паперах, що свідчить про орієнтацію страховиків на зниження інвестиційних ризиків та збереження ліквідності.

Одним із показників ефективності діяльності страховиків є рівень страхових виплат. У 2025 році цей показник на страховому ринку України становив у середньому 37 %, тоді як у 2024 році він дорівнював 39,27 %. Така динаміка свідчить про підвищення якості управління страховими резервами та оптимізацію витрат страховими компаніями.

Вагомий вплив на зміцнення фінансової стійкості страховиків має цифрова трансформація страхового бізнесу. Упродовж 2025 року частка реалізації страхових продуктів через онлайн-агрегатори зросла до 6,84 %, що підтверджує активне впровадження цифрових рішень та поступову зміну моделей споживання страхових послуг.

Таким чином, забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в умовах економічної нестабільності значною мірою залежить від ефективності системи управління ризиками, достатнього рівня ліквідності та здатності страховиків швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Подальший розвиток страхового ринку України потребує вдосконалення механізмів державного нагляду, посилення ризик-менеджменту та активного

використання інноваційних технологій, що сприятиме зміцненню фінансової надійності страхового сектору й підвищенню довіри споживачів до страхових послуг.

Перелік використаних джерел:

1. Вдовенко Л. О. Фінансова безпека страхових компаній в умовах нестабільного ринкового середовища функціонування. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 4(37). С. 73-79.

2. Смоляк В. А. Особливості визначення фінансової стійкості страхових компаній в умовах реформування ринку фінансових послуг. *Бізнес-навігатор*. 2022. № 3(70). С. 128-131. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28817>

3. Тимошик Н.С. Загальний стан та пріоритетні напрями розвитку фінансового сектору України в умовах війни. *Modern science: challenges of today*: монографія. Братислава, Словаччина, 2023 С. 89-123 URL: <https://surl.li/skpfzf>

4. El Mastour R., Asraoui O., Kharbouch O. Comparative Analysis of Solvency and Risk Management between Conventional and Participative Insurance (Takaful): The Case of Morocco. *Journal of Economics, Finance and Management*. 2024. Vol. 3(1). P. 212–222. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10755880>.

УДК 658:005.21:005.591.4

Феделеш Василь

студент групи МЕНзм-12

Західноукраїнський національний університет

Городецький Микола

к. е. н., старший викладач кафедри міжнародного туризму і готельного бізнесу

Західноукраїнський національний університет

ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Нестабільність зовнішнього середовища істотно ускладнює управління підприємством, оскільки поєднує швидкозмінність факторів впливу, складність їх врахування та обмеженість можливостей точного прогнозування. За таких умов зовнішні збурення не лише впливають на поточну діяльність підприємства, а й формують або звужують його стратегічні можливості. Водночас для бізнесу невизначеність дедалі частіше стає звичною умовою функціонування, що зумовлює потребу в нових підходах до адаптації, здатних враховувати регуляторні, демографічні, енергетичні та ринкові зміни.

За такого підходу адаптивну модель управління доцільно розглядати як інструмент не ситуативного реагування, а безперервного пристосування підприємства до нових умов функціонування. Саме тому акцент управлінського впливу переноситься з жорстко фіксованих рішень на гнучке коригування цілей, процесів, організаційної структури та ресурсних пріоритетів відповідно до змін середовища.

Зміст адаптивного управління полягає в організації взаємопов'язаного комплексу дій суб'єктів управління, спрямованого на підтримання конкурентоспроможності та довгострокової стійкості підприємства [1, с. 435]. У структурі такої системи виокремлюються мета, об'єкт, принципи та механізми адаптивного управління, серед яких особливе місце посідають організаційний, економічний і правовий механізми. Зазначене дає підстави стверджувати, що формування адаптивної моделі управління не може обмежуватися окремими антикризовими заходами, а має охоплювати всю систему управлінських взаємозв'язків на підприємстві.